

Spis treści

Spis skrótów i symboli	9
Przedślowie	11
1. Język niemiecki wśród innych języków germańskich	13
Literatura uzupełniająca	16
2. Przyczyny zmian językowych	17
Literatura uzupełniająca	26
3. Periodyzacja historii języka niemieckiego	27
3.1. Okres staro-wysoko-niemiecki (althochdeutsch), 750–1050	27
3.2. Okres średnio-wysoko-niemiecki (mittelhochdeutsch), 1050–1350	28
3.3. Okres wczesno-nowo-wysoko-niemiecki (frühneuhochdeutsch), 1350–1650	29
3.4. Okres nowo-wysoko-niemiecki (neuhochdeutsch), 1650–1950	29
Literatura uzupełniająca	30
4. Okres staro-wysoko-niemiecki (750–1050)	31
4.1. Przesłanki historyczne	31
4.2. Zabytki okresu staro-wysoko-niemieckiego	34
4.3. Ważniejsze cechy językowe zabytków staro-wysoko-niemieckich	43
4.3.1. Innowacje fonetyczne	43
4.3.2. Innowacje gramatyczne	47
4.4. Słownictwo	49
4.5. Nazwy dni tygodnia	54
4.6. Historia wyrazu „deutsch”	56
4.7. Wybór tekstów staro-wysoko-niemieckich	59
Literatura uzupełniająca	61

5. Język starsosaski (staro-dolno-niemiecki)	63
Literatura uzupełniająca	65
6. Okres średnio-wysoko-niemiecki (1050–1350)	67
6.1. Przesłanki historyczne	67
6.2. Piśmiennictwo średnio-wysoko-niemieckie	69
6.3. Innowacje średnio-wysoko-niemieckie	72
6.3.1. Innowacje fonetyczne	72
6.3.2. Innowacje morfologiczne	74
6.3.3. Innowacje składniowe	78
6.4. Słownictwo	82
6.5. Wybór tekstów średnio-wysoko-niemieckich	85
Literatura uzupełniająca	91
7. Język średnio-dolno-niemiecki (1150–1650)	93
7.1. Przykład tekstu średnio-dolno-niemieckiego	94
Literatura uzupełniająca	95
8. Okres wczesno-nowo-wysoko-niemiecki (1350–1650)	97
8.1. Przesłanki historyczne	97
8.2. Rozwój piśmiennictwa	99
8.3. Teorie na temat powstania ogólnoniemieckiego języka pisanego	102
8.4. Terytorialne języki pisane i ponadterytorialne tendencje wyrównawcze	105
8.5. Innowacje językowe okresu wczesno-nowo-wysoko-niemieckiego	112
8.5.1. Innowacje fonetyczne	112
8.5.2. Innowacje morfologiczne	115
8.5.3. Innowacje składniowe	120
8.5.4. Słowotwórstwo	123
8.5.5. Słownictwo	124
8.6. Wybór tekstów wczesno-nowo-wysoko-niemieckich	127
Literatura uzupełniająca	134
9. Starszy język nowo-wysoko-niemiecki (1650–1800)	137
9.1. Przesłanki historyczne	137
9.2. Sytuacja językowa i powstanie towarzystw językowych	139
9.3. W poszukiwaniu normy językowej	142
9.4. Refleksja językowa w dobie oświecenia	146
9.5. Rozwój języka pisanego	153
9.5.1. Innowacje fonetyczne, próby ustalenia zasad pisowni	153
9.5.2. Innowacje morfologiczne	154
9.5.3. Innowacje składniowe	156
9.5.4. Słownictwo	157
9.6. Wybór tekstów z okresu 1650–1800	160
Literatura uzupełniająca	167

---

10. Nowszy język nowo-wysoko-niemiecki (1800–1950)	169
10.1. Przesłanki historyczne	169
10.2. Stabilizacja języka standardowego	172
10.3. Nowa fala puryzmu językowego i dalsza działalność gramatyków	173
10.4. Reformy ortograficzne	176
10.5. Unormowanie wymowy	178
10.6. Dalszy rozwój języka standardowego po zjednoczeniu Niemiec (1871)	181
10.6.1. W zakresie wymowy	182
10.6.2. W zakresie gramatyki	182
10.6.3. W zakresie składni	184
10.6.4. Słownictwo	185
10.7. Wybór tekstów z okresu 1800–1950	188
Literatura uzupełniająca	192
11. Język niemiecki po drugiej wojnie światowej	193
11.1. Przesłanki polityczno-społeczne	193
11.2. Językowe skutki podziału Niemiec (1949–1989)	193
11.3. Język niemiecki w Austrii	197
11.4. Język niemiecki w Szwajcarii	204
Literatura uzupełniająca	210
12. Tendencje rozwojowe współczesnego języka niemieckiego	213
12.1. Tendencje w zakresie wymowy	214
12.2. Tendencje w zakresie gramatyki	215
12.3. Tendencje w zakresie składni	218
12.4. Tendencje w zakresie słownictwa	219
Literatura uzupełniająca	224
Bibliografia	227
Spis rycin	229
Indeks nazwisk	231